

จริยศาสตร์รากฐานแห่งศีล 5

The Ethical Foundation of the Five Precepts

Academic Articles

บทความวิชาการ

ขริศา ไชอ่ำเอี่ยม Karisa saiumeam

อาจารย์ประจำ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครราชสีมา

Lecturer, Doctor of Philosophy, Buddhist Studies Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Nakhon Ratchasima Campus

พระราชวัชรคุณบัณฑิต Phra Rajwacharakhunbandhit

อาจารย์ประจำ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครราชสีมา

Lecturer, Doctor of Philosophy, Buddhist Studies Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Nakhon Ratchasima Campus

เสฐียร ทังทองมะดัน Sathien Thangthongmadan

อาจารย์ประจำ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครราชสีมา

Lecturer, Doctor of Philosophy, Buddhist Studies Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Nakhon Ratchasima Campus

พระครูวิสุทธิมงคลบัณฑิต Phrakhru Wisutthi mongkholbandit

อาจารย์ประจำ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครราชสีมา

Lecturer, Doctor of Philosophy, Department of Philosophy Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Nakhon Ratchasima Campus

E-mail. karisasaiumeam@gmail.com

Article history:

Received: 12 November 2024 / Revised: 20 December 2024
Accepted: 23 December 2024 / Available Online: 26 December 2024

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้เป็นการนำเสนอแนวทางการศึกษาหลักจริยศาสตร์ที่เป็นรากฐานของศีล 5 จริยศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยการแสวงหาความดีสูงสุดของชีวิตมนุษย์ แสวงหากฎเกณฑ์ในการตัดสินความประพฤติของมนุษย์ว่า อย่างไรถูก ไม่ถูก ดีไม่ดี ควรไม่ควร และพิจารณาปัญหาเรื่องสภาพของค่าทางศีลธรรม โดยกล่าวถึงหลักการ 3 ประการ คือ (1) คุณค่าทางจริยศาสตร์ (2) อุดมการณ์ทางจริยศาสตร์ และ (3) เกณฑ์

การตัดสินใจทางจริยศาสตร์ ศีล 5 เป็นข้อปฏิบัติที่ทำให้เกิดความเป็นปกติ ด้วยการงดเว้นจากการกระทำความชั่วทั้งทางกายและวาจา เพื่อความสงบสุขในสังคม ศีล 5 ประกอบด้วย (1) ไม่ฆ่าสัตว์ เป็นหลักประกันชีวิต (2) ไม่ลักทรัพย์ เป็นหลักประกันทรัพย์สิน (3) ไม่ประพฤติดุคในกาม เป็นหลักประกันครอบครัว (4) ไม่พูดเท็จ เป็นหลักประกันสังคม และ (5) ไม่ดื่มสุราและของมึนเมา เป็นหลักประกันสติปัญญา ดังนั้น กล่าวโดยรวมแล้วศีล 5 ถือเป็นหลักประกันชีวิต เป็นการสร้างความมั่นคงแก่มนุษย์ในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน ผู้ประพฤติตามหลักศีล 5 ย่อมมีอานิสงส์แก่ตนเองและสังคม โดยกำหนดเกณฑ์การตัดสินใจในการผิดศีล 5 อยู่ที่เจตนาผู้กระทำเป็นสำคัญ จริยศาสตร์จึงเป็นดังรากฐานแห่งศีล 5 จริยศาสตร์กล่าวถึงคุณค่าแห่งความประพฤติ คุณค่าแห่งชีวิตมนุษย์ อุดมการณ์ และเกณฑ์การตัดสินใจทางจริยศาสตร์ ในขณะที่ศีล 5 เป็นหลักปฏิบัติพื้นฐานของมนุษย์ ทำให้ผู้ปฏิบัติเป็นคนดี เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความสงบสุข โดยอธิบายวิธีการของศีล 5 ตามแนวทางคุณค่า อุดมการณ์ และเกณฑ์การตัดสินใจสอดคล้องกับจริยศาสตร์ ดังนั้นหากมองจริยศาสตร์ก็เหมือนกับรากฐานแห่งความมั่นคง ความสงบสุข และศีล 5 เปรียบเสมือนวิธีการปฏิบัติเพื่อให้เกิดหลักประกันความมั่นคงความสงบสุขในสังคม

คำสำคัญ: จริยศาสตร์; รากฐาน; ศีล 5

Abstract

This academic article presents a study of the ethical principles that are the foundation of the Five Precepts. Ethics is the science that seeks the highest good in human life. It seeks criteria for judging human behavior as right or wrong, good or bad, proper or inappropriate, and considers the problem of the state of moral values. It mentions three principles: (1) ethical values, (2) ethical ideology, and (3) ethical criteria. The Five Precepts are practices that create normalcy by refraining from evil deeds, both physical and verbal, for the sake of peace and tranquility in society. The Five Precepts consist of (1) not killing animals as a guarantee of life; (2) not stealing as a guarantee of property; (3) not engaging in sexual misconduct as a guarantee of family; (4) not telling lies as a guarantee of society; and (5) not drinking alcohol and intoxicants as a guarantee of intelligence. Therefore, in summary, the Five Precepts are considered a guarantee of life, creating stability for humans in their present life. Those who act according to the Five Precepts will experience benefits for themselves and society. The criteria for judging violations of the Five Precepts lies primarily in the doer's intention. Ethics is therefore the foundation of the Five Precepts. Ethics discusses the value of behavior. The value of human life, ideology, and ethical criteria for judgment, while the Five Precepts are basic human practices that enable practitioners to be good people for peaceful coexistence in society. The method of observing the Five Precepts is explained according to the values, ideology, and criteria for judgment that are consistent with ethics. Therefore, if we look at ethics, it is like the foundation of stability and peace, and the Five Precepts are like methods of practice to ensure stability and peace in society.

Keywords: Ethical; Foundation; Five Precepts

1. บทนำ

จริยศาสตร์เป็นวิชาที่ว่าด้วยความประพฤติที่ควรเว้น ควรทำ ถูกผิด รวมไปถึงศึกษาจริยธรรม คุณธรรมที่เป็นมาตรฐานความดีชั่ว ถูกผิด ความดีสูงสุดที่ควรดำเนินให้ถึง ทั้งหมดนี้ว่าด้วยความรู้เป็นหลัก การอธิบายจริยศาสตร์ก็ต้องล่องเข้าไปในขอบเขตของมโนธรรม คือความรู้สึกดีชั่วทางใจ ดังนั้น จริยศาสตร์เป็นการศึกษาถึงคุณค่าแห่งความประพฤติ และคุณค่าแห่งชีวิตมนุษย์ จริยศาสตร์พยายามตอบคำถามที่ว่า ความดี ความชั่ว ความถูก ความผิด คืออะไร มีมาตรการหรือมาตรฐานอะไรหรือไม่ ที่จะวัดหรือตัดสินว่าการกระทำดี การกระทำชั่ว ความประพฤติดี ความประพฤติชั่ว ความถูก ความผิด และชีวิตที่ดีนั้นเป็นอย่างไร อะไรคือ ความดีอันสูงสุดของมนุษย์ (Summun Bonum) ควรใช้ชีวิตอย่างไรจึงจะคุ้มค่าของการเกิดมาเป็นมนุษย์ปัญหาที่ จริยศาสตร์ พยายามตอบคำถามอาจแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ (1) ปัญหาเรื่องความมีอยู่ของคุณค่า คือ พยายามตอบคำถามที่ว่า ความดีคืออะไร ความดีมีอยู่ในตัวเองหรือเป็นเพียงค่านิยมที่มนุษย์บัญญัติขึ้นมา (2) ปัญหาเรื่องค่าของชีวิต กล่าวคือ ใช้ชีวิตอย่างไรจึงจะทำให้ชีวิตมีค่าสมกับที่เกิดมาเป็นมนุษย์ จริยศาสตร์ กล่าวถึงชีวิตในอุดมคติโดยพยายามให้เหตุผลว่า ทำไมชีวิตเช่นนั้นจึงเป็นแบบที่ดีที่สุด และ (3) ปัญหาเรื่อง มาตรฐานการตัดสินว่า อะไรดี อะไรชั่ว อะไรถูก อะไรผิด อะไรควร อะไรไม่ควร นั่นคือคำถามว่ามีอะไรเป็น เกณฑ์ในการตัดสินว่าการกระทำนั้น ๆ ดีหรือไม่ดี (Samneang Yodkiri, ,2017, p. 38)

ตามหลักพระพุทธศาสนา ศิล หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำที่บริสุทธิ์ อันเป็นจุดเริ่มต้นของ การพัฒนาตนตามหลักการของไตรสิกขา ศิล จึงมิใช่ข้อปฏิบัติให้ถึงจุดหมายในตัวเองแต่เป็นมรรคาสู่ ความก้าวหน้าขั้นต่อไป คือ การพัฒนาจิตใจ โดยนัยนี้ คุณค่าทางด้านจิตใจ คือ เจตนาที่จะงดเว้นการกระทำที่ เป็นการเบียดเบียนหรือก่อโทษ จะทำให้จิตใจบริสุทธิ์ เป็นวิธีการพัฒนาคุณภาพจิตให้ก้าวหน้าขึ้น เพื่อให้เป็นบ่อ เกิดของปัญญาต่อไป การควบคุมความประพฤติตามหลักการของศีลนี้ มีสมมติฐานว่า ความรับผิดชอบขั้น พื้นฐานที่สุดของบุคคลแต่ละคนก็คือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง ในการทำงานที่ไม่ให้มีความคิดที่จะทำความไม่ดี ด้วยการเบียดเบียน หรือล่องละเมิดต่อผู้อื่นอยู่ในจิตใจของตนเลย เมื่อมีความบริสุทธิ์นี้รองรับอยู่เป็นเบื้องต้น แล้ว ความรับผิดชอบนั้นจึงขยายกว้างออกไปถึงขั้นเป็นการธำรงรักษาและเสริมสร้างความเจริญก้าวหน้า แห่ง คุณธรรมของตน ด้วยการชวนชวายทำความดี บำเพ็ญประโยชน์สุขแก่คนอื่น (Phra Phromkunaphon (P.A. Payutto), 2008, p. 763) ศิลจึงเป็นแนวทางในการฝึกฝนพัฒนาตน บ่มเพาะจิตใจให้เจริญก้าวหน้า เพื่อเป็น บ่อเกิดแห่งปัญญา และในขั้นต้นศีลอันหมายถึงศีลห้า คือหลักการที่ให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์ระหว่าง มนุษย์ต่อมนุษย์ และมนุษย์ต่อสรรพสัตว์ เป็นหลักการที่เน้นถึงความสัมพันธ์ของผู้คนในสังคมให้ปฏิบัติต่อกัน ด้วยความเคารพ เพื่อประโยชน์สุขแก่สังคม โดยจะเห็นว่า ก่อนที่พระพุทธองค์จะทรงบัญญัติสิกขาบท พระองค์ จะทรงกล่าวว่า “สิ่งใดไม่เป็นที่รักไม่เป็นที่พอใจของเรา สิ่งนั้นก็ไม่ใช่ที่รักไม่เป็นที่พอใจของผู้อื่น สิ่งใดไม่เป็นที่ พพอใจของเรา เราจะนำสิ่งนั้นไปผูกมัดกับผู้อื่นได้อย่างไร” (Mahachulalongkornrajavidyalaya, 2539; 19/1003/502) คำกล่าวนี้นี้สะท้อนหลักการทางความประพฤติต่อสิ่งรอบข้างและสังคมไว้ชัดเจนว่า ให้ปฏิบัติต่อ ผู้อื่นเหมือนกับที่ต้องการให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อตนเอง เพราะจะทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายคำนึงถึงซึ่งกันและกัน รวมถึงไม่ล่วงเกินและล่วงละเมิดในสิทธิของกันและกัน

เมื่อพิจารณาระหว่างจริยศาสตร์กับศีล 5 แล้วจะเห็นได้ว่า จริยศาสตร์เป็นหลักการว่าด้วยความ ประพฤติของมนุษย์อันประกอบด้วย คุณค่า อุดมการณ์ และเกณฑ์การตัดสิน ส่วนศีล 5 จะเป็นวิธีการว่าด้วย

ความประพฤติของมนุษย์ประกอบด้วย ศีล 5 ประการในการควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์เพื่อจุดมุ่งหมายสู่ความสงบสุขร่มเย็นในสังคม ดังนั้น บทความวิชาการนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาแนวคิดทางจริยศาสตร์อันเป็นรากฐานแห่งศีล 5 เพื่อเป็นแนวทางการศึกษาหลักจริยศาสตร์ที่เป็นรากฐานของศีล 5 ได้อย่างถูกต้องชัดเจน

บทความวิชาการนี้เป็นการวิเคราะห์เชิงเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับจริยศาสตร์และศีล ๕ ที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา และงานจริยศาสตร์สมัยใหม่ ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสังเคราะห์แนวคิดเชิงเปรียบเทียบ

2. แนวคิดทางจริยศาสตร์

2.1 ความหมายของจริยศาสตร์

นักวิชาการได้ให้ความหมายของจริยศาสตร์ไว้มากมาย เช่น บุญมี แทนแก้ว ได้ให้ความหมายของจริยศาสตร์ คือ แนวทางความประพฤติที่เหมาะสม หรือกิจวัตรที่มนุษย์ควรประพฤติ (Boonmee Taenkaew, 1996, p. 1), กิรติ บุญเจือ ได้ให้ความหมายของ จริยศาสตร์ คือ วิชาที่ได้กล่าวถึงแนวทางอันพึงประพฤติ เป็นการประพฤติที่ดี (Kirati Bunchuea, 1999, pp. 3-4) ดังนั้น จริยศาสตร์จึงเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยหลักแห่งการประพฤติของมนุษย์ทุกคนว่า ปฏิบัติอย่างไรทั้งต่อตนเองและสังคมที่ถูกต้อง ปฏิบัติอย่างไรทั้งต่อตนเองและสังคมที่ไม่ถูกต้อง ที่เป็นเช่นนั้น (ทั้งถูกและผิด) เป็นเพราะอะไร มีอะไรมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินว่าถูกหรือผิด และเกณฑ์ตัดสินดังกล่าวนี้มีความชัดเจนเที่ยงตรง มีมาตรฐานแค่ไหน เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปหรือไม่ มนุษย์มีชีวิตอยู่เพื่ออะไรและเป้าหมายของมนุษย์คืออะไร ประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้จะหาคำตอบที่ดีที่สุดเท่าที่มนุษย์จะพึงได้ในจริยศาสตร์

2.2 ขอบเขตของจริยศาสตร์

จริยศาสตร์เป็นการศึกษาที่มีขอบเขตที่ชัดเจนอยู่ในประเด็นใหญ่ ๆ หลายประเด็น ซึ่งประเด็นเหล่านี้ล้วนเป็นเรื่องเกี่ยวกับการประพฤติและพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งสิ้น อันมีผลที่ปรากฏออกมาทั้งต่อตนเองและสังคม ทั้งในแง่บวกและแง่ลบ จึงสามารถสรุปประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับขอบเขตจริยศาสตร์ดังนี้

1) ศึกษาความประพฤติ (Conduct) หมายถึง ศึกษาพฤติกรรมที่มีมโนธรรมเข้าแทรก ถ้ามโนธรรมเกิดขึ้นมา มนุษย์ก็ต้องการตัดสินใจอย่างเสรี ถ้าหากมนุษย์ตัดสินใจทำตามมโนธรรมก็จะมี การประพฤติดี ถ้าหากขัดแย้งกับมโนธรรมก็จะมี การประพฤติไม่ดีตามมา

2) ศึกษาพฤติกรรม (Behavior) หมายถึง ศึกษาพฤติกรรมทุกอย่างของมนุษย์และสัตว์ ถ้ามีมโนธรรมเข้าแทรกก็เรียกว่าพฤติกรรมดี ถ้าไม่มีมโนธรรมก็เรียกว่าพฤติกรรมไม่ดี

3) มโนธรรม (Conscience) หมายถึง ความสำนึกดีชั่วของมนุษย์ โดยปกติมนุษย์มีการตัดสินใจที่จะปฏิบัติเฉพาะหน้าที่ จะเลือกปฏิบัติก็ได้หรือจะอาศัยอิทธิพลของอดีตมาเป็นเกณฑ์ในการเลือกตัดสินใจในเหตุการณ์ปัจจุบันก็ได้ เช่น นาย ก. เห็นเด็กตกน้ำเขาเกิดความสำนึกกว่าจะเสียสละงานส่วนตัวที่นัดกับเพื่อนเอาไว้เพื่อจะช่วยเหลือเด็กก่อน เพราะคิดว่าการกระทำเช่นนี้เป็น การทำดี เขาจึงลงไปช่วยเหลือ กรณีต่อมา นาย ข. เห็นเด็กตกน้ำ เขาไม่ได้คิดอะไรให้เสียเวลา เขาคิดในช่วงเฉพาะหน้านั้นว่าต้องช่วยเหลือเด็กก่อนเรื่องอื่น ๆ ก็ว่ากันที่หลัง การกระทำทั้งสองกรณีนี้ถือว่าเป็นการคิดด้วยมโนธรรมที่ดี ไม่ว่าจะอาศัยปัจจุบันหรืออดีตมาเป็นการตัดสินใจในการช่วยเหลือก็ตาม (Kirati Bunchuea, 1999, p. 3)

วิธีการที่ทางจริยศาสตร์เป็นการสังเกตพิจารณาความจริงทางพฤติกรรมของมนุษย์อันเป็นปรากฏการณ์ทางศีลธรรม โดยการจัดแบ่งออกเป็นพวก ๆ ว่าพฤติกรรมอย่างนี้ดี อย่างนี้ไม่ดี อย่างนี้ทำถูก อย่างนี้ทำผิด ทำอย่างนี้ไม่ควร ทำอย่างนี้ควร โดยมีความดีหรือความชั่วสูงสุดเป็นบรรทัดฐาน เช่น ในทางพุทธศาสนา ถือว่าวัตถุทานมีอันสงฆ์มาก แต่ผู้การให้ธรรมเป็นทานไม่ได้ ธรรมทานย่อมชนะทานทั้งปวง อภัยทานเป็นทานที่ประเสริฐยิ่งกว่าการให้วัตถุสิ่งของใด ๆ เป็นทานสูงสุดในพุทธศาสนา และยิ่งแยกออกไปอีกว่า วัตถุอย่างไรให้แล้วมีผลมาก ธรรมชนิดไหนให้แล้วมีผลมาก การให้อภัยอย่างไรมีผลมาก นี่ก็เป็นบรรทัดฐานของการให้ทาน เป็นต้น (Phra Thammapitok (P.A. Payutto), 1995, p. 10)

2.3 เป้าหมายสูงสุดในชีวิตตามหลักจริยศาสตร์

แนวคิดเกี่ยวกับเป้าหมายสูงสุดในชีวิตตามหลักจริยศาสตร์ ซึ่งปัญหาเรื่องเป้าหมายสำคัญสำหรับมนุษย์ในทางจริยศาสตร์ เรียกว่า Summum Bonum ศึกษาได้จาก 3 ทฤษฎี คือ สุขนิยม อสฺขนิยม และมนุษยนิยม ซึ่งแต่ละทฤษฎีก็มีแนวคิดในเรื่องนี้แตกต่างกันออกไป ดังนี้

1) สุขนิยม (Hedonism) สุขนิยม คือ ทฤษฎีทางจริยศาสตร์ที่มีแนวคิดที่ว่า ความสุขสบายทางประสาทสัมผัสเป็นสิ่งที่ดีที่สุดของชีวิตที่มนุษย์ควรแสวงหา ไม่มีสิ่งใดที่มนุษย์ต้องการนอกจากความสุขลักษณะโดยทั่วไปของแนวคิดสุขนิยม มีดังนี้ คือ (1) เน้นความสุขทางกายว่า เป็นสิ่งที่ดีที่สุด (2) ถือว่าความสุขจบในตัวเอง มิได้เป็นมรรควิธี นำไปสู่สิ่งอื่นต่อไปอีก (3) ความสุขเป็นสิ่งสุดท้ายที่มนุษย์แสวงหา เป็นเป้าหมายที่แสวงหา และ (4) การกระทำที่มีคุณค่าทางจริยธรรม เป็นมรรควิธีให้ได้มาซึ่งความสุขโดยมีความทุกข์น้อยที่สุด (Phra Thewin Thewintho, 2007, p. 148)

2) อสฺขนิยม (Non-Hedonism) อสฺขนิยม คือ แนวคิดทางจริยศาสตร์ ที่ถือว่า ความสุข โดยเฉพาะความสุขทางกาย มิใช่สิ่งที่ดีที่สุดของชีวิตมนุษย์ แต่มีสิ่งอื่น คือ ความรู้ (ปัญญา) ความสงบของจิตใจ (วิมุตติ) ซึ่งเป็นความสุขทางจิตใจ มีค่ามากกว่าความสุขกายนั้น ในทัศนะของอสฺขนิยม การเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้ามนุษย์มีแต่แสวงหาความสุขสบายทางกาย จึงเสนอความคิดว่าเป้าหมายที่แท้จริงของชีวิตมนุษย์มิใช่ความสุขภายนอก อันเกิดจากการหาวัตถุมาเสพ ประนเปรอความต้องการของตนหรือสังคม แต่คือความสุขภายใน คุณค่าของชีวิตมนุษย์อยู่ที่การรู้ความจริง การมีจิตใจสุข สงบ เยือกเย็น (Phra Thewin Thewintho, 2007, p. 148)

(3) มนุษยนิยม (Humanism) แนวคิดมนุษยนิยมเชื่อในเรื่องชีวิตแห่งความเป็นจริง ความมีเหตุผล คุณธรรม ความถูกต้องดีงาม คุณค่า ศักดิ์ศรี และความมีศักยภาพอิสรภาพของมนุษย์ โดยมนุษย์และเพื่อมนุษย์ (Sit But-in, 2011, p. 20) มนุษยนิยม เป็นลัทธิที่แย้งต่อสุขนิยมและอสฺขนิยม ยืนยันทัศนะที่เป็นกลางระหว่างแนวคิดทั้ง 2 กล่าวคือ สุขนิยมให้ความสำคัญกับร่างกาย ถือว่าความสุข ความสำราญทางร่างกายเป็นจุดหมายของชีวิต การกระทำทุกอย่างของมนุษย์มีจุดหมายอยู่ที่ความสุขสบาย วนอสฺขนิยม ให้ความสำคัญกับปัญญา (ความรู้) ความสงบของจิตที่เป็นเรื่องของจิตวิญญาณ เหยียดหยามความสุขทางกายว่าเป็นของต่ำ เหตุเพราะสัตว์ก็สามารถมีความสุขได้เช่นเดียวกับมนุษย์แต่มนุษยนิยมมองว่าทั้งสุขนิยม อสฺขนิยม ต่างก็มองโลกแบบสุดโต่งไปคนละด้าน เป็นแนวคิดที่แคบเกินไป จึงเสนอว่ามนุษย์มีทั้งร่างกาย จิตวิญญาณ มีความสำคัญพอ ๆ กัน เพราะถ้าขาดอย่างหนึ่งอย่างใด มนุษย์ก็ไม่อาจมีอยู่ได้ถ้าร่างกายปราศจากวิญญาณก็จะเหมือนหุ่นไม้ท่อนหนึ่ง จิตวิญญาณก็ไม่สามารถดำรงอยู่ได้ถ้าปราศจากร่างกาย จึงควรให้ความสำคัญกับร่างกาย จิตใจอย่างเท่าเทียมกัน ความสุขสบายเป็นอาหารทางร่างกายฉันใด ความรู้จริง ความสงบทางจิตใจ ก็เป็นอาหารทางใจฉันนั้น

มนุษย์จึงควรมองชีวิตให้รอบด้านแทนที่จะมองเพียงด้านเดียว เพราะการมองด้านเดียวทำให้ทัศนคติของตนแคบ จะส่งผลให้การใช้ชีวิตของมนุษย์นั้นแคบไปด้วย แต่ทางที่ถูกต้องมนุษย์ควรมองชีวิตในทัศนะของสุขนิยมกับอสุขนิยม คือปัญญานิยมและวิมุตตินิยม ด้วยเหตุนี้ในเรื่องสิ่งมีค่าหรือสิ่งประเสริฐของชีวิต มนุษย์นิยมจึงถือว่าทั้งความสุข ปัญญา (ความรู้) ความสงบทางจิต การชื่นชมศิลปะ มิตรภาพ เสรีภาพ เป็นต้น ต่างก็มีค่าในตัวเอง ไม่มีอะไรมีค่าสูงสุด มนุษย์ควรแสวงหาสิ่งใด ๆ อันจะสามารถตอบสนองความต้องการของตนในทุก ๆ ด้านทั้งทางร่างกาย จิตใจ แต่ก็ต้องรู้จักควบคุมความต้องการให้อยู่ในระดับพอเหมาะพอดี เหมาะสม ไม่เอนเอียงไปทางใดทางหนึ่ง ต้องทำให้สมดุลกัน จึงจะเป็นการใช้ชีวิตที่รอบคอบที่สุด

สรุปได้ว่า คุณค่าของชีวิตในทัศนะของสุขนิยม อสุขนิยม และมนุชยนิยม จะเห็นว่าความสุขเป็นสิ่งที่ทำให้ชีวิตของมนุษย์บรรลุถึงชีวิตมีค่าที่น่าปรารถนา ในทัศนะของสุขนิยม ความสุขคือความสุขสบาย ในทัศนะของอสุขนิยม ความสุขคือ การมีความรู้จริง (ปัญญา) หรือความสงบทางจิต แบ่งออกเป็น 2 อย่าง ประกอบด้วย (1) ปัญญานิยม ซึ่งถือว่า ความสุข คือ การมีปัญญา ความรู้จริง ดังนั้น ชีวิตของมนุษย์จะเป็นชีวิตที่มีค่าก็ต่อเมื่อมนุษย์นั้น มีกิจกรรมทางปัญญาหรือมีความรู้จริง (2) วิมุตตินิยม ซึ่งถือว่า ความสุข คือความสงบของจิตใจ ดังนั้นชีวิตของมนุษย์จะเป็นชีวิตที่มีค่าก็ต่อเมื่อมนุษย์นั้นมีจิตใจที่สงบ ปราศจากสุขทุกข์ ในทัศนะของมนุชยนิยม ความสุข คือ การตอบสนองความต้องการของมนุษย์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อย่างสมดุลกัน ชีวิตของมนุษย์จะเป็นชีวิตที่มีค่าก็ต่อเมื่อมนุษย์ผู้นั้น ได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจในระดับสมดุล ไม่ละเลยด้านใดด้านหนึ่งไป (Chaiwat Atthaphat, 1977, p. 13-14)

2.3 คุณค่าทางจริยศาสตร์

จุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายของวิชาจริยศาสตร์ คือ พฤติกรรมอันเป็นไปในทางที่ดี เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมโดยรวมไปถึงสรรพสิ่งด้วย พฤติกรรมดังกล่าวเน้นที่มนุษย์เท่านั้นเป็นผู้นำไปใช้ อันมีผลต่อทุกสรรพสิ่ง สามารถกำหนดได้เป็น 2 คุณค่า คือ คุณค่าในตัวเอง คุณค่าต่อผู้นำไปปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1) คุณค่าโดยตัวของมันเอง ประกอบด้วย (1) ความดีที่เป็นเนื้อแท้ หรือความดีในตัวเอง เป็นความดีแบบวัตถุวิสัย (objective) (2) ความดีอันเป็นตัวกระตุ้นในการอำนวยความสะดวก หรือส่งเสริมความดีให้สูงยิ่งขึ้นไป และ (3) ความดีอันเป็นเนื้อแท้และเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกให้ความดีสูงยิ่งขึ้นไป

2) คุณค่าต่อผู้นำไปปฏิบัติ จริยศาสตร์ซึ่งถือว่าเป็นวิชาที่ว่าด้วยมาตรฐานความประพฤติของมนุษย์หรือเป็นอุดมการณ์อันสูงสุดที่มนุษย์จะต้องตัดสินใจในการดำเนินชีวิตว่า จะต้องปฏิบัติตามหรือไม่ปฏิบัติตาม หลักธรรมทางจริยศาสตร์ส่วนมากอิงศาสนาที่ปรากฏอยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นมาตรฐานส่วนหนึ่งในการนำไปสู่กระบวนการตัดสินใจหรือการตัดสินใจต่าง ๆ อาจจะเกี่ยวพันกับการเมือง แนวความคิดทางลัทธิต่าง ๆ เกิดจากอิทธิพลทางธรรมชาติ เป็นต้น (Boonmee Taenkaew, 1996, p. 3)

2.4 เกณฑ์ตัดสินการกระทำทางจริยศาสตร์

มนุษย์มีพฤติกรรมที่แตกต่างกันเนื่องจากความแตกต่างด้านความรู้ เจตคติ ค่านิยม สุขภาพกาย สภาวะจิตใจ และปัจจัยอื่น ๆ การตัดสินว่าพฤติกรรมใดถูกผิดเป็นเรื่องยาก เนื่องจากความแตกต่างเหล่านี้ ทำให้การกระทำในสถานการณ์เดียวกันให้ผลลัพธ์ต่างกัน และกลุ่มนักปรัชญาโซฟิสต์ในอดีตถึงกับเคยตั้งคำถามว่าดีชั่วเป็นสิ่งที่ไม่มีอยู่จริง เพื่อรับมือกับความซับซ้อนนี้ นักจริยศาสตร์จึงได้พยายามสร้างเกณฑ์ตัดสินพฤติกรรมทางจริยศาสตร์ขึ้นมาหลายแบบ โดยสาเหตุที่พฤติกรรมมนุษย์แตกต่างกัน

1) ปัจจัยภายใน ความรู้และสติปัญญา ระดับความรู้และวิธีการคิดส่งผลต่อการรับรู้และการตัดสินใจ เจตคติและค่านิยมความเชื่อ ความเห็น ความสนใจ และคุณค่าที่แต่ละคนยึดถือ สภาวะทางร่างกายและจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก และความรู้สึกสบายหรือไม่สบายทางกาย บุคลิกภาพ ลักษณะเฉพาะตัวที่ติดตัวมา

2) ปัจจัยภายนอก สิ่งเร้า สิ่งกระตุ้นจากภายนอกที่เข้ามามีอิทธิพล สถานการณ์ บริบทและสถานการณ์ที่เผชิญอยู่ สังคมและวัฒนธรรม อิทธิพลจากการเข้าสังคมและการเรียนรู้วัฒนธรรม พอสรุปไว้ 5 กลุ่ม ดังนี้ (Wit Wisutthawet, 1977, pp. 65-67)

(1) เกณฑ์การตัดสินจริยศาสตร์แบบเอ็มมานูเอล ค้านท์

ค้านท์ เป็นนักปรัชญาชาวเยอรมัน ผู้มีทัศนะว่าศีลธรรมเป็นคนละเรื่องกับความสุภาพ กระทำที่ผิดหลักศีลธรรมเป็นการกระทำที่เลว ความหมายว่าดี ชั่ว ถูก ผิด เป็นคุณค่าทางศีลธรรมนั้น มีเกณฑ์การตัดสินจริยธรรมของค้านท์มีหัวใจหลักอยู่ที่ "เจตนาดี" ซึ่งต้องเกิดจาก "สำนึกในหน้าที่" และเป็นไปตาม "กฎศีลธรรมสากล" ที่ตั้งอยู่บนเหตุผล โดยไม่คำนึงถึงผลลัพธ์ของการกระทำนั้น ๆ การกระทำจะถูกศีลธรรมก็ตามต่อเมื่อผู้กระทำทำเพราะเชื่อว่าเป็นหน้าที่ที่ต้องทำตามเหตุผล

(1) เจตนาดี (Good Will): คือการกระทำที่ตั้งอยู่บนความตั้งใจที่ดีเป็นหลัก โดยไม่ขึ้นกับว่าผลลัพธ์จะออกมาเป็นอย่างไร

(2) สำนึกในหน้าที่ (Duty): การกระทำที่มีคุณค่าทางศีลธรรมแท้จริงต้องเป็นการกระทำที่เกิดจากความเข้าใจและสำนึกว่านี่คือหน้าที่ที่ต้องทำ ไม่ใช่ทำตามอารมณ์ความรู้สึก หรือทำเพื่อหวังผลตอบแทน

(3) กฎศีลธรรมสากล (Categorical Imperative): คือหลักการที่ค้านท์เสนอเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินว่าการกระทำนั้นถูกต้องหรือไม่ หลักการนี้มีหลายรูปแบบ โดยมีแก่นสำคัญอยู่ที่การพิจารณาว่าเราสามารถยอมรับการกระทำนั้นเป็นกฎสากลสำหรับทุกคนในทุกสถานการณ์ได้หรือไม่

(2) เกณฑ์การตัดสินจริยศาสตร์แบบประโยชน์นิยม (Utilitarianism)

แนวคิดของกลุ่มประโยชน์นิยมเชื่อว่าประโยชน์สุขเป็นเครื่องตัดสินการกระทำของมนุษย์ว่าดีว่าชั่ว ถูกหรือผิด ชอบหรือไม่ชอบ อยู่ที่ผลที่จะได้ คือการกระทำที่ก่อให้เกิด "ประโยชน์สุขที่มากที่สุดแก่คนจำนวนมากที่สุด" หรือเรียกว่า "หลักมหัสข" โดยพิจารณาจากผลลัพธ์ของการกระทำว่าหากการกระทำใดก่อให้เกิดประโยชน์สุข (ความสุข ความพอใจ) มากกว่าความทุกข์ (ความเจ็บปวด) แก่ผู้เกี่ยวข้อง ก็ถือว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องและควรทำ ยึดผลลัพธ์เป็นหลัก พิจารณาความถูกผิดของการกระทำจากผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น ไม่ใช่จากเจตนาหรือตัวการกระทำเอง โดย

(1) มุ่งเน้นประโยชน์สุขส่วนรวม: คำนึงถึงประโยชน์สุขของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ใช่แค่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

(2) คำนึงถึงความทุกข์: นอกจากการพิจารณาความสุข ยังต้องคำนึงถึงความทุกข์ที่จะเกิดขึ้นด้วย หากทุกทางเลือกมีแต่ความทุกข์ ก็ให้เลือกทางที่ก่อให้เกิดความทุกข์น้อยที่สุด

(3) ความสุขคือเป้าหมาย: มองว่าความสุขและความพึงพอใจเป็นสิ่งที่ดีที่สุด และเป็นตัวตัดสินคุณค่าของศีลธรรม

(3) เกณฑ์การตัดสินจริยศาสตร์แบบมโนธรรมสัมบูรณ์ (Ultimate Consciencism) มโนธรรมคือความรู้สึกนึกคิดส่วนตัวของแต่ละคน ที่ช่วยให้เราแยกแยะได้ว่าอะไรถูกอะไรผิด ในเกณฑ์การตัดสินจริยศาสตร์

แบบมโนธรรมสัมบูรณ์ (Ultimate Consciencism) มโนธรรมถือเป็นเสียงภายในจิตที่ทุกคนมีโดยธรรมชาติ เป็นตัวตัดสินว่าการกระทำใดถูกต้องหรือไม่ และเห็นว่าความถูกต้องความผิดมีแก่นแท้ของมันที่ติดตัวสิ่งนั้นเสมอ

(1) มโนธรรมสัมบูรณ์ (Ultimate Consciencism) คือหลักการทางจริยศาสตร์ที่เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมี "มโนธรรม" โดยกำเนิด ซึ่งเป็นความรู้สึกที่ทำให้เรารับรู้ได้ว่าสิ่งใดถูกและสิ่งใดผิด

(2) แก่นแท้ของสิ่งต่าง ๆ ความเชื่อนี้มองว่าทุกสิ่งมี "แก่นแท้" หรือลักษณะเฉพาะตัวที่ไม่เปลี่ยนแปลง เช่น เกลี้ยอ่อมเค็ม ไผ่ย้อมร้อน แม้จะตกอยู่ในสภาพใดก็ตาม เช่นเดียวกับความถูกต้องและความผิดก็มีแก่นแท้ของมันติดตัวไปด้วย

(4) เกณฑ์การตัดสินจริยศาสตร์แบบสัมบูรณ์ หรือสัมบูรณ์นิยม (absolute ethics) นักปรัชญาในกลุ่มนี้เชื่อว่า คุณค่าทางจริยศาสตร์ หรือ ความดี ความชั่ว เป็นค่าที่มีอยู่จริงในตัวเอง คือแนวคิดที่เชื่อว่า ความดี-ชั่วมีค่าที่แน่นอนตายตัว และเป็นสากล ไม่เปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา สถานที่ หรือความชอบของแต่ละบุคคล เกณฑ์นี้เป็นวัตถุวิสัย (objective) มีความดีในตัวเอง และสามารถนำไปใช้เป็นมาตรฐานสากลสำหรับทุกคนได้เสมอ โดยลักษณะสำคัญของจริยศาสตร์สัมบูรณ์

(1) ความดี-ชั่วเป็นเรื่องแน่นอน การกระทำบางอย่าง เช่น การฆ่าหรือการขโมย ถือว่าผิดเสมอ ไม่ว่าจะเกิดในบริบทใดหรือมีเจตนาอย่างไรก็ตาม

(2) เป็นไปตามธรรมชาติ/สิ่งที่มีอยู่จริง สัมบูรณ์นิยมมักสอดคล้องกับแนวคิดทางศาสนาที่เชื่อว่าความดี-ชั่วมีอยู่จริงตามธรรมชาติ หรือสอดคล้องกับความเชื่อที่ว่ามนุษย์มี "ปัญญา" หรือ "มโนธรรม" เป็นเครื่องมือในการตัดสินความถูกต้อง

(3) มีมาตรฐานสากลเดียว มีหลักการทางจริยธรรมเพียงหนึ่งเดียวที่ถูกต้องสูงสุด และใช้ได้กับทุกคน ทุกสังคม โดยไม่มีเงื่อนไข

(4) ไม่ขึ้นอยู่กับผลลัพธ์ การตัดสินไม่ได้พิจารณาจากผลของการกระทำเพียงอย่างเดียว แต่ยึดถือคุณค่าของตัวการกระทำนั้นเอง

(5) เกณฑ์การตัดสินจริยศาสตร์แบบสัมพัทธ์นิยม (Relationism)

นักปรัชญาสัมพัทธ์นิยม เชื่อว่า ความดีความชั่วมิได้มีคุณค่าที่ติดอยู่ในตัวเอง แต่ขึ้นอยู่กับสิ่งอื่น คุณค่าทางจริยศาสตร์ หรือความดี ความชั่ว ความถูกต้อง ความผิด เป็นสิ่งสัมพัทธ์ที่ไม่มีเกณฑ์ตายตัวหรือมาตรฐานสากลในการตัดสินว่าอะไรถูกหรือผิด แต่จะขึ้นอยู่กับมุมมองและบริบทของแต่ละบุคคล สังคม หรือวัฒนธรรม การกระทำที่ดีหรือผิดจึงไม่สามารถวัดได้ตามหลักการที่เป็นสากล แต่จะผันแปรไปตามเวลา สถานที่ และความเชื่อของแต่ละฝ่าย โดยมีหลักการสำคัญดังนี้

(1) ไม่มีความจริงสากล ความดี-ความชั่วเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นโดยมนุษย์ ไม่ใช่ความจริงที่มีอยู่อย่างแน่นอน

(2) ขึ้นอยู่กับบริบท การกระทำที่ถูกในวัฒนธรรมหนึ่ง อาจผิดในอีกวัฒนธรรมหนึ่ง และสิ่งนี้เป็นสิ่งที่ยอมรับได้

(3) ไร้มาตรฐานตัดสิน ทำให้ไม่สามารถกล่าวได้ว่าการกระทำใดผิดอย่างแท้จริง หรือดำเนินใครได้อย่างเป็นธรรมตามหลักสากล (Wirachai Yotsodhon, 2013, p. 53)

สัมพัทธ์นิยมส่วนบุคคล หมายถึง ความเชื่อที่ว่า ความดี ความชั่ว เป็นเรื่องส่วนบุคคล คนแต่ละคนย่อมมีความรู้สึกนึกคิดไม่เหมือนกัน การกระทำอย่างเดียวกัน ความเชื่อที่ว่าศีลธรรมหรือคุณค่า เช่น ความดี ความชั่ว เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล และแต่ละคนก็มีความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน จึงไม่มีมาตรฐานสากลหรือความจริงสัมบูรณ์ที่ตายตัว ซึ่งหมายความว่า สิ่งที่คนหนึ่งมองว่าดี อาจเป็นสิ่งที่อีกคนหนึ่งมองว่าไม่ดีก็ได้ ขึ้นอยู่กับมุมมองส่วนตัวของแต่ละคน ซึ่งเป็นความเชื่อที่ว่าศีลธรรมเป็นเรื่องส่วนตัว ไม่ใช่สิ่งที่ตายตัว แต่ละคนมีสิทธิ์ในการกำหนดมาตรฐานความดีความชั่วของตนเอง

สัมพัทธ์นิยมทางสังคม หมายถึง ความเชื่อที่ว่า ความดี ความชั่ว ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขทางสังคมหรือสิ่งแวดล้อม สังคมเป็นตัวตัดสินว่าอะไรถูกอะไรผิด เพราะความรู้สึกทางศีลธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์ได้รับการอบรมมาจากจารีตประเพณีของสังคมที่เขาอาศัยอยู่ ความเชื่อที่ว่า ศีลธรรม จริยธรรม และการตัดสินว่าอะไรถูกผิด ไม่ได้เป็นสิ่งที่ตายตัว แต่ขึ้นอยู่กับบริบททางสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยแต่ละสังคมจะมีมาตรฐานของตนเองที่ใช้ตัดสินความถูกต้องของพฤติกรรม ตามแนวคิดหลักในความจริงสัมพัทธ์ ไม่มีความจริงสัมบูรณ์ในเรื่องของศีลธรรม ทุกอย่างขึ้นอยู่กับมุมมองทางสังคม มีคุณค่าทางสังคม การตัดสินว่าสิ่งใดดีหรือไม่ดีมาจากบรรทัดฐานหรือค่านิยมของแต่ละสังคม และการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานทางศีลธรรมสามารถเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและสังคมได้

3. ศีล 5

ศีล 5 หรือสิกขาบท 5 ข้อนี้เป็นหลักปฏิบัติพื้นฐานของมนุษย์และเป็นหลักมนุษยธรรม ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงบัญญัติเฉพาะอุบาสกและอุบาสิกาจะต้องรักษา เรียกว่าคหวัฐศีล ศีล 5 หรือธรรม 5 ประการ ซึ่งพระพุทธองค์ทรงตรัสกับภิกษุทั้งหลายว่า บุคคลใดที่ประกอบด้วยศีล 5 หรือธรรม 5 ประการคือ (1) ปาณาติปาตา เวรมณี เจตนางดเว้นจากการฆ่าสัตว์ (2) อทินนาทานา เวรมณี เจตนางดเว้นจากการลักทรัพย์ (3) กามสุมิฉฉา วาเรณิ เจตนางดเว้นจากการประพฤติดีกาม (4) มุสาวาทา เวรมณี เจตนางดเว้นจากการพูดเท็จ และ (5) สุราเมรยมัชชปมาทัฏฐานา เวรมณี เจตนางดเว้นจากการเสพของมีนเมา คือ สุราและเมรัยอันเป็นเหตุแห่งความประมาท (Mahachulalongkornrajavidyalaya, 1996; 21/99/149) พระพุทธองค์ตรัสกับภิกษุทั้งหลายว่า บุคคลผู้ประกอบด้วยศีล 5 หรือธรรม 5 ประการนี้ย่อมดำรงอยู่ในสวรรค์ เหมือนได้รับอันเชิญไปประดิษฐานไว้ (Mahachulalongkornrajavidyalaya, 1996; 22/145/242) ศีล 5 นี้ทำให้ผู้ปฏิบัติเป็นคนดีมีศีลธรรม รู้จักผิดชอบชั่วดี บำปบุญคุณโทษ ประโยชน์และมิใช่ประโยชน์ การรักษาศีลนั้นจึงเป็นไปเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความสงบสุขไม่เบียดเบียนกัน

3.1 องค์ประกอบของศีล 5

ในศีลข้อที่ 1 องค์ประกอบในการทำปาณาติบาต ในการฆ่าคน หรือสัตว์มีชีวิตที่จะถือว่าเป็นปาณาติบาตได้นั้น ต่อเมื่อการกระทำของผู้นั้นประกอบด้วยองค์หรือสัมภาระ 5 ประกอบด้วย ดังนี้ (1) สัตว์นั้นมีชีวิต (2) รู้ว่าสัตว์นั้นมีชีวิต (3) จิตคิดจะฆ่า (4) พยายามฆ่า และ (5) สัตว์ตายด้วยความพยายามนั้น (Phra Maha Thitiphong Uttamapannayo, 2019, p. 213) ในศีลข้อที่ 2 องค์ประกอบในการทำอทินนาทาน โดยมีหลักเกณฑ์ในการวินิจฉัยว่าการลักขโมยนั้น ๆ จะเป็นการล่วงอทินนาทานลักขโมยหรือไม่ หรือการผิดศีลข้อที่ 2 ควรประกอบด้วยองค์หรือสัมภาระ 5 ประกอบด้วย ดังนี้ (1) ของนั้นมีเจ้าของ (2) ตนรู้ว่าของนั้นมีเจ้าของ (3) จิตคิดจะลัก (4) พยายามลัก และ (5) ได้ของนั้นมาด้วยความพยายามนั้น (Phra Maha Thitiphong

Uttamapannayo, 2019, p. 214) ในศีลข้อที่ 3 องค์ประกอบในการทำกาเมสุมิฉฉาจาร โดยมีหลักเกณฑ์ในการวินิจฉัยว่าการล่วงละเมิดนั้นจะเป็นกาเมสุมิฉฉาจารหรือไม่ หรือการผิดศีลข้อที่ 3 ควรประกอบด้วยองค์หรือสัมภาระ 4 ประกอบด้วย ดังนี้ (1) วัตถุที่ไม่ควรถึง (หญิงหรือชายนั้น เป็นบุคคลต้องห้าม) (2) จิตคิดจะเสพวัตถุที่ไม่ควรถึงนั้น (3) ความพยายามในการเสพ และ (4) การจรตมรรคด้วยมรรคหุคอยู่ (อวัยวะเครื่องเสพจรตถึงกัน) (Phra Maha Thitiphong Uttamapannayo, 2019, p. 217) ในศีลข้อที่ 4 องค์ประกอบในการทำมุสาวาท โดยมีหลักเกณฑ์ในการวินิจฉัยว่าการล่วงละเมิดนั้นจะเป็นมุสาวาทหรือการผิดศีลข้อที่ 4 ควรประกอบด้วยองค์หรือสัมภาระ 4 ประกอบด้วย ดังนี้ (1) เรื่องไม่จริง (2) จิตคิดจะกล่าวให้คลาดเคลื่อน (3) ความพยายามเกิดจะจิตนั้นพยายามพูดออกไป และ (4) การให้ผู้อื่นเข้าใจเนื้อความนั้น (Phra Maha Thitiphong Uttamapannayo, 2019, p. 221) ในศีลข้อที่ 5 องค์ประกอบในการทำสุราเมระยมัชชะปะมาทัญฐานา โดยมีหลักเกณฑ์ในการวินิจฉัยว่าการดื่มน้ำเมาจะเป็นการล่วงสิกขาบทหรือไม่หรือการผิดศีลข้อที่ 5 ควรประกอบด้วยองค์ หรือสัมภาระ 4 ประกอบด้วย ดังนี้ (1) น้ำนั้นเป็นน้ำเมา (2) จิตคิดจะดื่ม (3) พยายามดื่ม และ (4) ดื่มให้ล่วงลำคองไป (Mahachulalongkornrajavidyalaya, 2015; 74/343) เมื่อผู้กระทำผิดศีล 5 ย่อมมีโทษ 5 ประการ คือ (1) บุคคลผู้ทุศีล มีศีลวิบัติในโลกนี้ ย่อมถึงความเสื่อมโภคทรัพย์เป็นอันมาก ซึ่งมีความประมาทเป็นเหตุ (2) กิตติศัพท์อันชั่วของบุคคลผู้ทุศีล มีศีลวิบัติย่อมกระฉ่อนไป (3) บุคคลผู้ทุศีล มีศีลวิบัติจะเข้าไปยังบริษัทใดๆ จะเป็นชัตติยะบริษัทก็ตาม พราหมณ์บริษัทก็ตาม คหบดีบริษัทก็ตาม สมณะบริษัทก็ตาม ย่อมไม่แก่ล้าแก่จืด เก้อเขิน เข้าไป (4) บุคคลผู้ทุศีล มีศีลวิบัติย่อมหลงลืมสติตาย และ (5) บุคคลผู้ทุศีล มีศีลวิบัติแล้ว หลังจากตายแล้วไปเกิดในอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก (Mahachulalongkornrajavidyalaya, 1996; 10/149/93-94)

3.2 อานิสงส์การรักษาศีล 5

อานิสงส์การรักษาศีลข้อ ข้อ 1 (เจตนางดเว้นจาก ปาณาติบาต) ได้แก่ (1) เป็นผู้สมบูรณ์ด้วยอวัยวะใหญ่่น้อย (2) ความถึงพร้อมด้วยส่วนสูงและส่วนกว้าง (3) ความถึงพร้อมด้วยเขี้ยวไวยหวพริบ (4) ความเป็นผู้มีเท้าตั้งอยู่เหมาะสม (5) ความสวยงาม (6) ความเป็นผู้อ่อนโยน (7) มีความสะอาด (8) มีความกล้าหาญ (9) ความเป็นผู้มีกำลังมาก (10) ความเป็นผู้มีถ้อยคำสละสลวย (11) เป็นผู้น่ารัก น่าพอใจ ของสัตว์ทั้งหลาย (12) ความเป็นผู้มีบริษัทไม่แตกแยกกัน (13) ความเป็นผู้ไม่สะดุ้งหวาดเสียว (14) ความเป็นผู้อันใครๆ กำจัดได้ยาก (15) ความเป็นผู้ไม่ตายด้วยการปองร้ายของผู้อื่น (16) ความเป็นผู้มีบริวารมาก (17) ความเป็นผู้มีมิดังทอง (18) ความเป็นผู้มีทรวดทรงงาม (19) ความเป็นผู้มีอาหารน้อย (20) ความเป็นผู้ไม่เศร้าโศก (21) ความเป็นผู้ไม่พลัดพรากจากของรักของชอบใจ และ (22) ความเป็นผู้มีอายุยืน

อานิสงส์การรักษาศีลข้อ 2 (เจตนางดเว้นจาก อทินนาทาน) ได้แก่ (1) ความเป็นผู้มีทรัพย์ (2) ความเป็นผู้มีโภคะเนกอนันต์ (3) ความเป็นผู้มีโภคะยั่งยืน (4) การได้โภคทรัพย์ตามที่ต้องการอย่างฉับพลัน (5) การมีโภคะไม่ทั่วไปกับพระราชชา (6) ความเป็นหัวหน้าในที่นั้นๆ (7) ความเป็นผู้ไม่รู้จักคำว่าไม่มี และ (8) ความเป็นอยู่อย่างสบาย

อานิสงส์การรักษาศีลข้อ 3 (เจตนางดเว้นจาก กาเมสุมิฉฉาจาร) ได้แก่ (1) ความเป็นผู้ปราศจากข้าศึก (2) ความเป็นที่รักเป็นที่พอใจของสรรพสัตว์ (3) ความเป็นผู้มีปกติได้ของต่างๆ เช่น ข้าว น้ำ ฟ้า และวัตถุเครื่องปกปิด (4) การนอนหลับสบาย (5) การตื่นขึ้นมาสบาย (6) การพ้นจากภัยในอบาย (7) ความไม่ควรแก่

การเกิดเป็นหญิงเป็นกะเทย (8) ความเป็นผู้ไม่โกรธ (9) ความเป็นผู้มีปกติทำจริง (10) ความเป็นผู้ไม่เก้อเขิน (11) ความเป็นผู้มีมีความสุขด้วยการรับเชิญ (12) ความเป็นผู้ปราศจากความระแวง (13) ความเป็นผู้มีคุณชวายน้อย (14) ความเป็นผู้อยู่อย่างมีความสุข (15) ความเป็นผู้ไม่มีภัยจากที่ไหน ๆ และ (16) ความเป็นผู้ไม่มีการพลัดพรากจากของรัก

อานิสงส์การรักษาศีลข้อ 4 (เจตนางดเว้นจาก มุสาวาท) ได้แก่ (1) ความเป็นผู้มีอินทรีย์ผ่องใส (2) ความเป็นผู้มีปกติพูดด้วยคำสละสลวย (3) ความเป็นผู้มีฟันเรียบเสมอทั้งขา ทั้งสะอาด (4) ความเป็นผู้ไม่อ้วนจนเกินไป (5) ความเป็นผู้ไม่ผอมจนเกินไป (6) ความเป็นผู้ไม่ต่ำเกินไป (7) ความเป็นผู้ไม่สูงเกินไป (8) ความเป็นผู้มีสัมผัสเป็นสุข (9) ความเป็นผู้มีกลิ่นปากหอมเหมือนดอกกุบล (10) ความเป็นผู้มีบริษัทเชื้อพึ่งตั้งอยู่ในโอวาท (11) ความเป็นผู้มีวาจาเชื่อถือได้ (12) ความเป็นผู้มีลิ้น อ่อน แดง และ บางเหมือนกลีบดอกกุบล (13) ความเป็นผู้ไม่หดหู่ และ (14) ความเป็นผู้ไม่ฟุ้งซ่าน

อานิสงส์การรักษาศีลข้อ 5 (เจตนางดเว้นจาก สุราเมรัยมีชชะ) ได้แก่ (1) ความเป็นผู้ไม่ประมาท ในกิจและกรณียกิจ ทั้งที่เป็นอดีต อนาคต และปัจจุบัน (2) ความเป็นผู้มีญาณในกิจการควรทำที่เกิดขึ้น (3) ความเป็นผู้มีสติปรากฏอยู่ทุกเมื่อ (4) ความเป็นผู้มีปัญญา เกิดขึ้นทุกสถาน ในเมื่อมีกิจและกรณียกิจเกิดขึ้น (5) ความเป็นผู้ไม่เกียจคร้าน (6) ความเป็นผู้ไม่โง่เขลา (7) ความเป็นผู้ไม่บ้าใบ้ (8) ความเป็นผู้ไม่หวาดสะดุ้ง (9) ความเป็นผู้ไม่มีการแข่งดี (10) ความเป็นผู้ไม่มีความริษยา (11) ความเป็นผู้ไม่ตระหนี่ (12) ความเป็นผู้มีปกติกล่าวคำสัตย์ (13) ความเป็นผู้มีปกติไม่พูดส่อเสียดไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดเพ้อเจ้อ (14) ความเป็นคนกตัญญู (15) ความเป็นคนกตเวที (16) ความเป็นผู้มีโมหะ (17) ความเป็นผู้มีศีล (18) ความเป็นผู้ซื่อตรง (19) ความเป็นผู้ไม่โกรธ (20) ความเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยหิริและโอตตปปะ (21) ความเป็นผู้มีความเห็นตรง (22) ความเป็นผู้มีใจใหญ่ (23) ความเป็นผู้ฉลาด และ (24) ความเป็นผู้ฉลาดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ และสิ่งมิใช่ประโยชน์ (Mahachulalongkornrajavidyalaya, 2015; 74/346-348)

3.3 ศีล 5 หลักประกันชีวิต

หลักประกันชีวิตตามหลักศีล 5 ถือได้ว่า เป็นการสร้างความมั่นคงแก่มนุษย์ในการดำรงชีวิต ในปัจจุบัน เพื่อให้ทุกคนเข้าใจและสร้างหลักประกัน แก่ตนเอง เพิ่มพูนคุณธรรม จริยธรรม ความมั่นคงแก่ตนเอง ครอบครัว และสังคม รูปแบบในการสร้าง หลักประกันตามหลักศีล 5 คือ ศีลข้อที่ 1 เว้นจากการฆ่าสัตว์หรือทำชีวิตสัตว์ให้ตกไปนั้น เป็นแนวทางการสร้างหลักประกันชีวิต ต่อตนเองและผู้อื่น และเป็นการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ศีลข้อที่ 2 เว้นจากการลักขโมย เป็นแนวทาง หลักประกันทรัพย์สิน ศีลข้อที่ 3 การเว้นจากการผิดลูกเมียผู้อื่น เป็นแนวทางการสร้างหลักประกันครอบครัว ศีลข้อที่ 4 เว้นจากการพูดปด พูดเท็จ พูด เพ้อเจ้อ และพูดส่อเสียด เป็นการสร้างหลักประกันสังคม ในการดำรงอยู่ในสังคมให้มีความสุข ศีลข้อที่ 5 เว้นจากการดื่มของมึนเมา เป็นหลักประกันสติปัญญา

3.4 จริยศาสตร์รากฐานของศีล 5

จริยศาสตร์เป็นการศึกษาถึงคุณค่าแห่งความประพฤติ และคุณค่าแห่งชีวิตมนุษย์ จริยศาสตร์กล่าวถึง ความดี ความชั่ว ความถูก ความผิด มาตรการหรือมาตรฐานการตัดสินการกระทำดี การกระทำชั่ว ความดีอันสูงสุดของมนุษย์ ควรใช้ชีวิตอย่างไรจึงจะคุ้มค่าของการเกิดมาเป็นมนุษย์ ถือเป็นรากฐานของการกำหนดวิถีชีวิตของมนุษย์ แต่เมื่อเจาะลึกลงไปในการดำเนินการตามหลักจริยศาสตร์แล้ว จะเห็นได้ว่าอยู่ใน

แนวทางแห่งศีล 5 ทางพระพุทธศาสนา กล่าวคือ ศีล 5 หรือสิกขาบท 5 ข้อนี้นี้เป็นหลักปฏิบัติพื้นฐานของมนุษย์ และเป็นหลักมนุษยธรรม ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงบัญญัติเฉพาะอุบาสกและอุบาสิกาจะต้องรักษา ศีล 5 นี้ทำให้ผู้ปฏิบัติเป็นคนดี รู้จักผิดชอบชั่วดี บำปบุญคุณโทษ ประโยชน์และมีใช้ประโยชน์ การรักษาศีลนั้นจึงเป็นไปเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความสงบสุขไม่เบียดเบียนกัน ศีล 5 มีจุดหมายระดับพื้นฐาน เป็นแนวทางที่พระพุทธเจ้าต้องการให้มนุษย์ มีทาน มีศีลเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต เพื่อให้ชีวิตเป็นปกติสุข

3.5 จริยศาสตร์รากฐานทางอุดมคติของศีล 5

อุดมคติหรือเป้าหมายสูงสุดของชีวิตในทางจริยศาสตร์เป็นการศึกษาถึงความดีงามอันสูงสุดที่มนุษย์ควรได้รับในชีวิตนี้ ความดีอันสูงสุดในที่นี้หมายถึง ภาวะของการรู้แจ้ง ภาวะของการหลุดพ้น ภาวะของการบรรลุคุณธรรมสูงสุด มนุษย์ทุกคนล้วนมีเป้าหมายหรืออุดมการณ์ที่แตกต่างกันออกไป แต่จริยศาสตร์มีหลักที่จะต้องกำหนดให้รู้ว่าอุดมการณ์สูงสุดจริง ๆ นั้นคืออะไร เช่น ศาสนาคริสต์มีจุดหมายปลายทางที่เป็นความสุขนิรันดร คือ สวรรค์ อันเป็นอาณาจักรของพระเจ้า คริสต์ศาสนิกชนที่ประพฤติปฏิบัติได้ดีสมบูรณ์ที่สุดตามพระบัญญัติจะได้มีจุดหมายปลายทางของชีวิตคือสวรรค์อันเป็นการได้อยู่กับพระเจ้าในสรวงสวรรค์ (Prawet Inthongpan, 2020, p. 279) ส่วนพุทธศาสนา เป้าหมายสูงสุดคือพระนิพพานดังพุทธพจน์ที่ว่า นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง (Mahachulalongkornrajavidyalaya, 1996; 13/215/254) เป้าหมายสูงสุดของศีล 5 คือหลักประกันชีวิตความมั่นคงแก่มนุษย์ในการดำรงชีวิต การไม่เบียดเบียนกัน ให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

3.5 จริยศาสตร์รากฐานทางคุณค่าของศีล 5

คุณค่าของชีวิต คือ การใช้ชีวิตอย่างไรจึงจะทำให้ชีวิตมีค่าสมกับที่เกิดมาเป็นมนุษย์ จริยศาสตร์กล่าวถึงชีวิตในอุดมคติโดยพยายามให้เหตุผลว่า ทำไมชีวิตเช่นนั้นจึงเป็นแบบที่ดีที่สุด เมื่อกล่าวโดยรวมก็คือ จริยศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยหลักแห่งการประพฤติของมนุษย์ทุกคนว่า ปฏิบัติอย่างไรทั้งต่อตนเองและสังคม ที่ว่าถูกต้อง ปฏิบัติอย่างไรทั้งต่อตนเองและสังคม ดังคำกล่าวที่ว่า ค่าของคนอยู่ที่ผลของงาน ดังนั้นคุณค่าของมนุษย์จึงอยู่ที่การปฏิบัติตนที่ดีงามต่อตนเองและสังคม จริยศาสตร์จึงเป็นวิชาที่ว่าด้วยความประพฤติดีหรือความรู้ทุกอย่างที่เกี่ยวกับการประพฤติของมนุษย์ เมื่อกล่าวถึงศีล 5 คุณค่าของศีล 5 จึงหมายถึงวิธีปฏิบัติตนตามหลักศีล 5 นั้นเอง เพื่อประพฤติดนที่ดี ให้มีคุณค่าในความเป็นมนุษย์ ศีล 5 นี้ทำให้ผู้ปฏิบัติเป็นคนดี รู้จักผิดชอบชั่วดี บำปบุญคุณโทษ การรักษาศีลนั้นจึงเป็นไปเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความสงบสุขไม่เบียดเบียนกัน ดังนั้น คุณค่าทางจริยศาสตร์คือการประพฤติดนดี คุณค่าของศีล 5 คือการยึดถือปฏิบัติตามหลักศีล 5 อันประกอบด้วย การไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤติดนในกาม ไม่พูดเท็จ และ ไม่ดื่มสุราเมรัย

3.6 จริยศาสตร์รากฐานเกณฑ์การตัดสินของศีล 5

เกณฑ์ตัดสินคุณค่าการกระทำของมนุษย์ (The inquiry into the nature of morality or moral acts) เป็นการศึกษาหลักหรือมาตรการที่ใช้ตัดสินพฤติกรรม หรือการกระทำอย่างหนึ่งว่าดีชั่ว ถูกผิด โดยสรุปจะใช้แนวคิดมโนธรรมสมบูรณ์ แบบประโยชน์นิยม แบบสัมบูรณ์หรือสัมบูรณ์นิยม แบบสัมพัทธ์นิยม ซึ่งทุกรูปแบบจะเน้นไปในทางของทฤษฎีตามหลักนักปรัชญาของแต่ละยุคแต่ละสมัย เช่น แบบมโนธรรมสมบูรณ์คือการกระทำที่ดีหรือการกระทำที่ถูกคือการกระทำที่เกิดจากเจตนาดี แบบประโยชน์นิยมใช้ความสุขเป็นตัวตัดสินเจตนาในการกระทำไม่สำคัญแต่ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากกระทำสำคัญกว่า แบบสัมบูรณ์นิยมนั้นความถูกผิดของการกระทำ พิจารณาจากหลักการหรือเจตนาที่กระทำไม่ใช่ผลจากการกระทำซึ่งจะ

สอดคล้องกับมโนธรรมสมบูรณ์ ส่วนแบบสัมพัทธ์นิยมความเชื่อที่ว่า ความดี ความชั่ว ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขทางสังคมหรือสิ่งแวดล้อม สังคมเป็นตัวตัดสินว่าอะไรถูกอะไรผิด ซึ่งทุกแนวคิดถือว่าถูกต้องทุกอย่างแล้วแต่ว่านำไปใช้ในช่วงเวลาและสถานการณ์ที่ถูกต้องเหมาะสม ในส่วนของเกณฑ์การตัดสินของศีล 5 ในทางพระพุทธศาสนาจะเน้นไปในทางเจตนาเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางมโนธรรมสมบูรณ์ เพราะหลักการงดเว้นในศีล 5 แต่ละข้อล้วนอยู่ที่เจตนาในการตัดสินการกระทำของมนุษย์ทั้งสิ้น เช่นการฆ่าสัตว์ หากไม่มีเจตนาฆ่าแล้วถือว่าไม่ผิดศีลข้อที่ 1 แต่อาจเป็นการกระทำที่ต่างพร้อยเท่านั้น หากมีโทษก็จะได้รับโทษสถานเบาลง เช่นการขับรถชนคนตายโดยไม่เจตนาจะได้รับโทษสถานเบาตามลงมาไม่ต้องถูกประหารชีวิตเป็นต้น

จริยศาสตร์รากฐานแห่งศีล 5

อุดมการณ์ของจริยศาสตร์ ความดีงามอันสูงสุดที่มนุษย์	อุดมการณ์ของศีล 5 หลักประกันชีวิตความมั่นคงแก่มนุษย์ในการดำรงชีวิต
คุณค่าทางจริยศาสตร์ ความประพฤติดีหรือความรู้ทุกอย่างที่เกี่ยวกับการประพฤติของมนุษย์ที่ดี	คุณค่าของศีล 5 วิธีปฏิบัติตนตามหลักศีล 5 เพื่อประพฤติตนที่ดี อานิสงส์แห่งศีล 5
เกณฑ์การตัดสินทางจริยศาสตร์ มโนธรรมสมบูรณ์, แบบประโยชน์นิยม, แบบสัมบูรณ์หรือสัมบูรณ์นิยม และแบบสัมพัทธ์นิยม	เกณฑ์การตัดสินของศีล 5 เจตนางดเว้นตามหลักศีล 5 แต่ละข้อ (กลุ่มมโนธรรมสมบูรณ์)

4. องค์ความรู้ที่ได้รับ

จริยศาสตร์ (Ethics) จึงเป็นวิชาที่ว่าด้วยเรื่อง ศีลธรรม จริยธรรม หรือความประพฤติของมนุษย์ โดยกล่าวถึงหลักการ 3 ประการ คือ (1) คุณค่าทางจริยศาสตร์ (2) อุดมการณ์ทางจริยศาสตร์ และ (3) เกณฑ์การตัดสินทางจริยศาสตร์

ศีล 5 คือ ข้อปฏิบัติที่ทำให้เกิดความเป็นปกติ ด้วยการงดเว้นจากการกระทำความชั่วทั้งทางกาย และวาจา เพื่อความความสงบสุขในสังคม ศีล 5 ถือเป็นหลักประกันชีวิต เป็นการสร้างความมั่นคงแก่มนุษย์ในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน รูปแบบในการสร้าง หลักประกันตามหลักศีล 5 คือ ศีลข้อที่ 1 เว้นจากการฆ่าสัตว์ เป็นแนวทางการสร้างหลักประกันชีวิต ต่อตนเองและผู้อื่น ศีลข้อที่ 2 เว้นจากการลักขโมย เป็นแนวทางหลักประกันทรัพย์สิน ศีลข้อที่ 3 การเว้นจากการผิดลูกเมียผู้อื่น เป็นแนวทางการสร้างหลักประกันครอบครัว ศีลข้อที่ 4 เว้นจากการพูดปด พูดเท็จ พูดเพ้อเจ้อ และพูดส่อเสียด เป็นการสร้างหลักประกันสังคม ในการดำรงอยู่ในสังคมให้มีความสุข ศีลข้อที่ 5 เว้นจากการดื่มของมึนเมา เป็นหลักประกันสติปัญญา ซึ่งเกณฑ์การตัดสินของศีล 5 อยู่ที่เจตนาผู้กระทำเป็นสำคัญ จริยศาสตร์รากฐานแห่งศีล 5 จริยศาสตร์เป็นการศึกษาถึงคุณค่าแห่งความประพฤติ และคุณค่าแห่งชีวิตมนุษย์โดยกล่าวถึงหลักการ 3 ประการคือ คุณค่า อุดมการณ์ และเกณฑ์การตัดสินทางจริยศาสตร์ ในขณะที่ศีล 5 เป็นหลักปฏิบัติพื้นฐานของมนุษย์ทำให้ผู้ปฏิบัติเป็นคนดีเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความสงบสุข โดยอธิบายวิธีการของศีล 5 ตามแนวทางคุณค่า อุดมการณ์ และเกณฑ์การตัดสินตามแนวทางพระพุทธศาสนา ดังนั้น หากมองจริยศาสตร์ก็เหมือนกับรากฐานแห่งความมั่นคงความสงบสุข และศีล 5 เปรียบเสมือนวิธีการปฏิบัติเพื่อให้เกิดหลักประกันความมั่นคงความสงบสุขในสังคม

ภาพที่ 1: จริยศาสตร์รากฐานแห่งศีล 5 ที่มา: ผู้เขียนบทความ

5. บทสรุป

จริยศาสตร์จึงเป็นวิชาที่ว่าด้วยเรื่อง ศีลธรรม จริยธรรม หรือความประพฤติของมนุษย์ว่าอย่างไร ถูกต้อง อาศัยหลักเกณฑ์อะไรเป็นมาตรฐานในการตัดสินทางจริยศาสตร์ ตลอดถึงเป้าหมายสูงสุดของชีวิตที่ได้จากการศึกษาจริยศาสตร์ อันเป็นรากฐานของการประพฤติดีตามหลักศีล 5 เพื่อความสุขสงบร่วมเย็นในสังคม อันประกอบด้วยศีลข้อที่ 1 ไม่ฆ่าสัตว์ อุดมการณ์คือหลักประกันชีวิตของตนเองและผู้อื่น คุณค่าคือก่อให้เกิดความเมตตาปราณี ส่งผลให้เป็นผู้ไม่มีโรค สุขภาพแข็งแรงเป็นผู้มีอายุยืน ศีลข้อ 2 ไม่ลักทรัพย์ อุดมการณ์คือหลักประกันทรัพย์สิน คุณค่าคือ ก่อให้เกิดสัมมาอาชีพ ส่งผลให้เป็นผู้มีทรัพย์มาก ความเป็นอยู่สุขสบาย ศีลข้อ 3 ไม่ประพฤติผิดในกาม อุดมการณ์ คือหลักประกันครอบครัว คุณค่าคือ ก่อให้เกิดสำรวมในกาม ส่งผลให้เป็นผู้ไม่มีการพลัดพรากจากของรัก อยู่เป็นสุข ศีลข้อ 4 ไม่พูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดเพ้อเจ้อ อุดมการณ์คือ หลักประกันสังคม คุณค่าคือ เป็นผู้มีสัจจะ ส่งผลให้เป็นผู้มีอินทรีย์ผ่องใส เป็นผู้มีความเชื่อถือได้ ศีลข้อ 5 ไม่ดื่มของมึนเมา อุดมการณ์คือ หลักประกันสติปัญญา คุณค่าคือความเป็นผู้มีสติสัมปชัญญะก่อให้เกิดความเป็นผู้ไม่ประมาท เป็นผู้ฉลาดในสิ่งที่เป็นประโยชน์และสิ่งมิใช่ประโยชน์ เกณฑ์การตัดสินในการฝึกศีล 5 ในทางพระพุทธศาสนาอยู่ที่เจตนาผู้กระทำเป็นสำคัญ (กลุ่มมนโธธรรมสมบูรณ)

เอกสารอ้างอิง

หนังสือ:

- กীরติ บุญเจือ. (2542). *จริยศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ชัยวัฒน์ อุตพัฒนา. (2520). *จริยศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญมี .ແ່ນແກ້ວ. (2539). *จริยศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: โอ เอส พรินติง เฮาส์.
- ประเวศ อินทองปาน. (2563). *ศาสนาเชิงวิเคราะห์และเปรียบเทียบ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พระเทวินทร์ เทวินโท. (2550). *แก่นพุทธจริยศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: รุ่งแสงการพิมพ์.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2538). *วัฒนธรรมไทยสู่ยุคเป็นผู้นำและเป็นผู้ให้*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2551). *พุทธธรรม ฉบับขยายความ*, พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสหธรรมิก จำกัด.
- พระมหาธิติพงศ์ อุตตมปญโญ. (2562). *มงคลคตที่ปนีแปล ภาค 1 เล่ม 1*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหมิตรพัฒนาการพิมพ์ (1992) จำกัด.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2556). *อรรถกถาภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิทย์ วิศทเวทย์. (2520). *ปรัชญาทั่วไป*. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.
- วีระชัย ยศโสธร. (2556). *จริยศาสตร์*. บุรีรัมย์: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สิทธิ์ บุตรอินทร์. (2554). *ปรัชญาเปรียบเทียบมนุษยนิยมตะวันออกกับตะวันตก*. กรุงเทพมหานคร: สร้างสรรค์บุ๊คส์.

วารสาร:

- สำเนียง ยอดคีรี. (กรกฎาคม – ธันวาคม 2560). *จริยศาสตร์, จริยธรรม และคุณธรรม ตามแนวความคิดของนักปรัชญา*. *วารสารปรัชญาปริทรรศน์*. 22(2); 38.

Reference

Book:

Boonmee.Taenkaew. (1996). *Ethics*. Bangkok: O.S. Printing House.

Chaiwat Atthaphat. (1977). *Ethics*. Bangkok: Ramkhamhaeng University.

Kirati Bunchuea. (1999). *Ethics*. Bangkok: Thai Wattana Panich.

Mahachulalongkornrajavidyalaya. (2539). *Thai Tripitaka Mahachulalongkornrajavidyalaya*.
Bangkok: MCU Press.

Mahachulalongkornrajavidyalaya. (2558). *Commentaries Thai Tripitaka Mahachulalongkornraja-
vidyalaya*. Bangkok: MCU Press.

Phra Maha Thitiphong Uttamapannayo. (2019). *Mangalattadipani Translation. Part 1*. Bangkok:
Samit Phatthana Printing Company (1992) Co., Ltd.

Phra Phromkunaphon (P.A. Payutto). (2008). *Buddhism, expanded edition*, 15th printing.
Bangkok: Sahathammik Company Limited.

Phra Thammakitok (P.A. Payutto). (1995). *Thai culture towards the era of leadership and giving*.
Bangkok: Religious Printing House.

Phra Thewin Thewintho. (2007). *The Essence of Buddhist Ethics*. Bangkok: Rungsaeng Printing.

Prawet Inthongpan. (2020). *Analytical and Comparative Religion*. Bangkok: Kasetart University
Press.

Sit But-in. (2011). *Comparative Philosophy of Eastern and Western Humanism*. Bangkok: Sangsan
Books.

Wirachai Yotsodhon. (2013). *Ethics. Buriram: Faculty of Humanities and Social Sciences*.
Buriram Rajabhat University.

Wit Wisutthawet. (1977). *General Philosophy*. Bangkok: Aksorn Charoentat.

Journal :

Samneang Yodkiri. (July – December 2017). Ethics morality and virtue according to the ideas of
philosophers. *Journal of Philosophy Review*. 22(2): 38.